

Prydgræssernes uvurderlige egenskaber

Græsser som prydplanter er på vej frem. Specialisten Overdam Planteskole fortalte om mulighederne på 'Græssernes Dag'.

Af Anne Fischer Stausholm

Der er mange gode grunde til at anvende prydgræsser. Alligevel viger mange fagfolk tilbage for at give sig i kast med dem. Plantegruppen kan også forekomme uoverskuelig, og græsserne kan præge et anlæg voldsomt, især hvor de er anvendt forkert.

Græsserne er en stor plante-gruppe og inddeles i græsser, halvgræsser og sivfamilien. Der findes græsser til så og sige alle typer af plantesamfund, både bunddække under store bøgetræer, til kystnære områder, til vådområder mm. Ydermere ligner de hinanden en hel del og så er det måske ikke så svært at mange fravælger anvendelsen.

Prydgræsser er enklimblade-stauder der anvendes for deres flotte bladformer, aks og væksten generelt. Den virkning der opnås ved at anvende græsser, kan kun sjældent opnås ved at anvende en anden plantegruppe. Gruppen er enorm og udbredt over hele verden. Græsserne udgør tilmed en stor del af den flora der især tjener som føde for mennesker og dyr.

Ved at blive en trend

I Danmark kender vi fra tidligere mest græsserne i form af

elefantgræs som kæmpehøje siv og bjørnegræs som tuer. Begge kan være svære at indpasse. I Sverige og England har græsser derimod en længere tradition og deres trofaste tilhængere, og det kan synes mærkeligt at vi i den grad skiller os ud. Måske er vi ikke så fast forankret i en staudetradition som englænderne og boltrer os derfor ikke på samme måde. Måske mener vi at græsserne er langt fra vores havekultur med pæoner, roser og ridderspore eller sirbuskplantninger. Men plantecentre og planteskoler har heller ikke været gode til at markedsføre nye og bedre sorter.

Heldigvis lader det til at flere og flere landskabsarkitekter har fået øjnene op for græssernes muligheder og kvaliteter. Men på produktionssiden sker der også hele tiden fremskridt. Således beholder mange sorter i dag bladfarver til langt hen i oktober og november, og en del græsser er stedsegrønne. Man kan faktisk sige at græsser er den nye trend. De passer godt til det minimalistiske og lidt futuristiske udtryk der ses i øjeblikket indenfor byggeriet.

På en lun septemberdag afholdte Overdam Planteskole

temadag under navnet 'Græssernes Dag'. Poul Henrik Holm Petersen, som formentlig er den mest vidende om prydgræsser i Danmark, fortalte her med stor entusiasme hvorfor han finder det så rigtigt at vi bruger græsser i beplantninger. I det følgende bringes indtryk fra dagen der forhåbent-

lig kan inspirere flere til at anvende græsser.

Anvendelsesmuligheder

En del græsser er pionerplanter og dækker derfor jordoverfladen fortrinligt. De egner sig fint som bunddækkeplanter og kan erstatte de traditionelle bunddækkende planter som

Carex morrowii 'Icedance' i smuk forening med en skulpturel enebær.

GODE GRUNDE TIL AT ANVENDTE PRYDGRÆSSER

- Kræver minimal vedligeholdelse. Græsserne nedklippes en gang om året i marts eller april.
- Bliver sjældent angrebet af sygdomme og skadedyr.
- De har fire årstider. Skyder med nye blade om foråret. Har optimal bladform og farve over sommeren. Har smukke efterårsfarver i rødlig, hvidlige eller brunlige nuancer.
- Mange er skulpturelle og graciøse.
- De bringer nye former og farver ind i bedene.
- De kan lette indtrykket af et stedsegrønt eller bastant bed.
- Robuste og hårdføre med stor tilpasningsevne.
- Hurtig effekt på kort tid.

GRÆSSERNE ER VELEGNET I FORBINDELSE MED

- Naturnære plantninger.
- Rhododendron. Supplerer hinanden godt over sæsonen.
- Moderne byggeri. Er enkle og effektfulde i deres udtryk.
- Krukker. Eventuelt sammen med sommerblomster. Hiv et par græsser op og sæt sommerblomster. Det skaber fornøjelse. Græsser i krukker er også billigere end sommerblomster. Dog egner ikke alle græstyper sig i krukker.
- Bunddække som alternativ til traditionelle bunddækkeplanter. Dog har ikke alle græsser bunddækkende effekt.
- Sansehaver. En række græsser har med deres højde, lyd, effekt i lys og modlys en stor virkning i denne type haver, f.eks. Miscanthus poseidon.
- Bassiner hvor de virker naturlige i vandmiljøet.
- Kystnære områder. Der findes alternativer til marehalm der både er smukke og tåler det særlige kystklima.
- Japansk inspirerede anlæg i kombination med sten.

Miscanthus sinensis 'Werner Neufliessen' med sølvfarvet løv er en af de mange elefantgræsser der giver mange anvendelsesmuligheder.

Overdam Planteskole er åben for rundvisning, hvor man også har mulighed for at se udstillingshaven med et stort udvalg af Miscanthus.

Miscanthus sinensis 'Kleine Silberspinne' er en populær græs.

PLANTESKOLENS EGNE FAVORITTER

- Miscanthus sinensis 'Kleine Silberspinne'
- Miscanthus sinensis 'Undine'. 2 m høj
- Miscanthus sinensis 'Malepartus'. 1,8 m høj
- Miscanthus sinensis 'München'. 2,5 m høj.
- Miscanthus sinensis 'Dronning Ingrid'. 2 m høj. Flot rødbrøget.
- Miscanthus sinensis 'Amemecus'
- Af andre gode miscanthus sorter kan nævnes Miscanthus sinensis 'Flamingo' og Miscanthus sinensis 'Kleine Fontaine'.

f.eks. vinca, pachysandra og cotoneaster.

Flere typer kan også anvendes under store forhold, f.eks. under træplantninger i parker som et massivt bunddække. De danner her en tæt flade hvor vedligeholdelsen er minimal og dermed prisbesparende. I samme forbindelse slipper man for den evindelige problematik med påkørsler af plæneklippere på træernes stammer. En af de bedste er *Luzula sylvatica*, skovfrytle, der også er stedsegrøn. Den tåler kraftig nedklipning (med buskrydder). Den kan fryse tilbage i vintre med megen barfrost, men skyder igen. *Luzula nivea* er også velegnet.

Mange *Carex*, star, er velegnet som bunddække, f.eks. *Carex morrowii* 'Icedance'. Det samme er *Sesleria heugleriana* der står med flotte vintergrønne blade og i februar-marts får dekorative blåsorte aks. Rundkørsler, indgangspartier ved virksomheder og private anlæg hvor der ønskes denne ef-

fekt, er oplagte arealer for bunddækkende græsser.

De fleste græsser bør anvendes med 7-8 planter pr. m² i almindelige plantninger. Græsser der anvendes som bunddække bør plantes med 5-12 planter pr. m² afhængig af græssets vækstpotentiale. Da græsserne skæres ned i foråret er det fint at kombinere dem med forårsløg. Derimod er det vigtigt at græsserne ikke klippes ned i efteråret, da der så trænger vand ned i stænglen og de rådner.

Om Planteskolen

Overdam Planteskole blev grundlagt i 1943 på et 7 ha stort område. Området rummer derfor i dag mange store træer og buske der i kombination med den 600 m² store udstillingshave fra 1969 konstant udvikles og udgør et spændende område for præsentation af græsser.

I 1962 begyndte planteskolen at producere græsser og i dag er der ca. 150 sorter i pro-

BESØG PLANTESKOLEN

- Besøg Overdam Planteskole og få en rundvisning i åbningstiden. Det kan absolut anbefales. Det varer cirka 1 time. Det er der mange kommuner, kirkegårde og landskabsarkitektfirmaer der allerede gør brug af.
- På planteskolen er der en græsudstillingshave hvor der kan ses en samling af 60 forskellige sorter af *Miscanthus* (elefantgræs). Der er mere end 150 sorter i produktion.
- Åbningstider: Hverdage 8-17. Lørdag, søndag og helligdage 9-16. Tirsdag lukket. Lukket weekender i juli og august.
- Nyt katalog med billeder forventes i oktober.
- Overdam Planteskole, Agiltevej 11, 2970 Hørsholm
Tlf. 4586 0841. www.overdam.dk.

duktion og mange flere der gennem tiden er blevet afprøvet. Der produceres årligt 60.000 græsplanter i pletter fra 10 cm til 7,5 liter pletter, heraf udgør elefantgræsserne alene de 15.000 planter.

Elefantgræsser leveres i 2,5 og 5 liter pletter. Græsserne sælges dels i Danmark, dels i Sverige, Europa og Nordamerika. I USA er græsser meget anvendt i offentlige arealer som f.eks. rundkørsler. Der afsættes en del græsser til Zoologisk Have.

Der kommer konstant nye sorter både fra ind- og udland til afprøvning. For at en plante kan kvalificere sig til at indgå i sortssortimentet kræver det bl.a. at den ikke har for mange underjordiske udløbere, at den

ikke giver anledning til frøspredning, at den har egenskaber der ikke er set i tidligere sorter og at den kan sælge. 30 nye sorter afprøves i år. Heraf bliver måske tre sorter godkendt og sendt i handlen.

Planteskolen har selv udviklet sorter. Her skal nævnes *Calamagrostis x acutiflora* 'Overdam' der sælges over hele Europa og i Nordamerika. En anden er *Molinia caerulea* 'Overdam'. Den sidst tilkomne er *Miscanthus sinensis* 'Dronning Ingrid'.

Planteskolen modtager en del nyt materiale fra Botanisk Have i København der indsamler og udbrede kendskabet til græsser, og med Overdam Planteskole har et sted for afprøvning af sortsegenskaber.

HER ER DET MULIGT AT SE GRÆSSER ANVENDT

- Skagen Odde Naturcenter.
- Charlottehaven, Østerbro. 1 ha med 15.000 græsser.
- Sydbanks Hovedsæde i Aabenraa.
- Middelfart Havnefront.
- Visitationsbygningerne i Næstved.
- Vejdirektorats rundkørsler. (I fem forskellige rundkørsler er der brugt 6.000-13.000 græsser i hver).
- Tivoli, København.
- Zoologisk Have, København.
- Legoland, Billund.
- I foråret 2008 anlægges en stor græshave ved Fisketorvet, København, projekteret af Schönherr Landskab.

Planteskole eralt i alt den planteskole der har størst erfaring med produktion af græsser på det danske marked.

Fem *Miscanthus*-sorter

I forbindelse med temadagen var der lagt særlig vægt på en generel gennemgang af fordelene ved at anvende græsser og med fremvisning af en lang række *Miscanthus* sorter.

Planteskolen opfordrer til at man holder øje med nye sorter. Ofte har de fortrin frem for de ældre sorter. Opfordringen skal også ses i lyset af at der hersker en del konservatisme inden for området. Både plantecentre og planteskoler holder fast i de gamle sorter selv om der findes nyere og bedre egnede på markedet.

Forekommer græsserne at være et uoverskueligt arbejdsområde at kaste sig over, anbefaler Overdam Planteskole at man vælger fem forskellige *Miscanthus*-sorter og gør brug af dem. Herfra kan man løbende udbygge sortimentet.

Miscanthus-gruppen indeholder så mange græsser og rummer så store variationer og kvaliteter at det er en gruppe der er værd at arbejde ud fra. Den har f.eks. flotte efterårsfarver i oktober og november og står med blade og dekorative aks hele vinteren. De giver de grønne områder en kvalitet mere. □

FORFATTER
Anne Fischer Stausholm er landskabsarkitekt med egen rådgivningsvirksomhed.

Calamagrostis x acutiflora 'Overdam' i krukke. Særligt USA er vilde med denne græs, der både er robust og hårdfør.

Græsser og stauder klæder hinanden. Her i en spændende kombination med *Cimicifuga* og *Miscanthus*.